

կարողութիւն և յաջողութիւն ամենայն բարին պատակացն և ջանից. փայլեցուցանէ զոսա լինել մշակ առանց ամօթոյ յայդի Տեառն, աղ Համեմիչ յազգի մերում, և պայծառ լոյս հոգևով և մաօք կուրացելոց:

ԶՐԿԱՆՔ

Պ. ՄԱՐԿՈՍԻ ԱՂԱԲԷԳԵԱՆՑ.

Խմբագրութեան Արարար Ամսագրոյ.

Միմիայն ազգասիրութիւն քարոզողներ առանց ազգասիրական գործողութեան կամ թէ ազգասեր անուան տակ թագ կեցած ու ազգին վնաս տուողներ այն շատ գտանվում են մեր մէջ, բայց ազգասիրական գործք, որ իրապէս կատարելագործում են և կենդանացնում ամենայն ինչ սականերում են երևում: Սորա կենդանի ապացոյցը տեսնում ենք Զմիւռնացի Պ. Մարկոս Աղաբեգեանցի վերայ, որ յառաջ Ռուսաստանում խմբագիր էր Առունկ Հայոց աշխարհի, ամսագրին: Սա անձանձիր քարոզում էր ազգասիրութիւն, ազգային ուսումնարանների յառաջադիմութիւն, յորդորում էր ամենին ազգի լուսաւորութեան համար չինացի ոչինչ, բայց ինքը ընդհակառակը յափշտակում է ազգի աղքատ ուսումնարանի սեպհակաւնութիւնը: 1864 թուականում, երբ Համախոյ Առաջնորդ հանգուցեալ Գանիէ Արքեպիսկոպոսը ժողովարարութիւն էր անում Տիփիսում տեղւոյս հոգևոր դպրոցի համար, ազգասեր անւանեալ Աղաբեգեանցն, ով գիտէ թէ ի՞նչ հնարներով, խնդրում է նրան և պարտք է տննում երկու ամիս ժամանակաւ ուսումնարանի համար ժողոված գումարից 150 ուրբլ, որոյ համար և տալիս է օրինաւոր մուրհակ, որն որ գտնվում է այժմ ևս Հոգաբարձութեանս գործոց մէջ: Պ. Աղաբեգեանցն անվճար թողլով իրա այս պարտքը՝ գնում է Վ. Պոլիս. երկար ժամանակ չտանալով նրանից այս ազգային գումարը, տեղւոյս Աիճա-

կաւոր Առաջնորդը և Հոգաբարձութիւնս քանի անգամ պահանջում է նորանից այս դրամը Վ. Պոլսոյ Գերապատիւ Պատրիարքի միջնորդութեամբ, բայց նա Աղաբեգեանցն, ինչպէս արժանահասա աղբիւրից իմացանք, փոխանակ զիջողութիւն կամ միջոց խնդրելոյ իրա պարտքն վճարելոյ համար, խղճամեռ հոգւով զլանում է բողբոջին, յայտնելով թէ՛ նա այս պարտքը, որպէս թէ վճարել է արդէն նոյն իսկ Գանիէ Արքեպիսկոպոսին Զարմանալի ստութիւն . . . : Միք խորհուրդ կտայինք Պ. Աղաբեգեանցին, որ նա, թէև յետին աղքատութեան մէջ ևս լինէր, այնու ամենայնև յանձն չառնոյր մի այսպիսի տմարդութիւն և խաբէական գործ. բաւական էր, եթէ նա աղնուբար խոստովանէր իրա նեղ վիճակը, մէք շնայելով ուսումնարանի դրութեանը՝ կարող էինք զիջողութիւն անել նրան: Բայց ուրանալ բողբոջին և խիղճը մեռցնելով զուպարտել Հանգուցեալ Արքեպիսկոպոսին, ազգասիրի՞ գործ է թէ խարեբայի:

Հոգաբարձութիւնս խնդրում է Արարար ամսագրոյ Խմբագրութիւնիցը հրատարակել Պ. Աղաբեգեանցի այսօրինակ պարտազանցութիւնը ի գիտութիւն բոլոր ազգայնոց մերոց: Այս ծանուցման մի մի օրինակը ևս ուղարկուեցաւ Վ. Պոլսոյ Մասիս և Տիփիսուս Մեղու Հայաստանի օրագրաց Խմբագիրներին ի հրատարակութիւն:

- Հոգաբարձութիւնս — Հոգաբարձութիւնս Տեառնոյ
- Պ. Արարար (Թոմասեանց)
 - Յակոբ Ալեօկլանց
 - Սարգս Աղեօսեանց
 - Իսաղոսասար Ասղարեանց
 - Նիկոլայ Ասճկասճեանց

Ի 29 Նոյեմբերէ 1874 -մի
Ի Բ. Տեառնէ:

(Թէև մեզ անյայտ պատճառով ուշ ստացաք վերոյ հրատարակեալ գրութիւնը, բայց Հոգաբարձուաց թախանձազին խնդրանաց համար մանաւանդ ի սեր դաստիարակութեան և լուսաւորութեան

մերազնեայ մանկուոյն՝ — որոյ համար փոխանակ առաւել քան զառաւելն նպատամատոյց՝ ջանադիր և նախանձախնդիր յաւէտ կանգնելոյ՝ ընդհակառակն զրկանք հասուցած է յիշեալ Ն. Պ. Աղաբէգեանց՝ նորին սեպ հական մի գումարը 150 ռուբլեաց (քսան և երկու հատ Օսմանեան ոսկեոյ չափ) զըննալով վերադարձունել և հատուցանել, թողումք ասկոսիքը, որով և յաւիտենական նախատանաց արժանաւալ ունի, — զիջանք հաղորդել մեր սիրելի ազգայնոց՝ ի խրատ և ի զգուշութիւն այլոց) :

ԹԱՏՐՈՆ ՄԵՐԱԶՆԵԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԱՅ
Ի ՄՈՍԿՈՎ.

Խոփադրուելեան Արարար Աճադրոյ.

Ամոցս 18ին Մոսկօյի ուսանողները բազմութիւն ունեցան մի թատերական խաղարկութիւն ներկայացնելով, տեսնել տեղոցս բոլոր Հայերին միացած և ժողոված մի մարդասիրական գործի նպատակու իւրեանց նիւթական օժանդակութեամբ:

Խաղարկութիւնը Հայ և Ռուս ընդունով էր, Հայկական Թատրոնի համար ընտրել էին ի Տէր հանգուցեալ Պելչիկմաշլեանի «Աւհէ», ողբերգութիւնը: Ծնարիտ է, այս ողբերգութեան մէջ հեղինակի բանաստեղծական քնարի նուրբ թելերը ազդումն Հայի ազանջին ազգասիրութեան զգացմանց քաղցր ձայներ, ինչ պէս և նորա բոլոր քերթուածների մէջ սակայն թեմական արուեստի մի քանի էական պայմանները պահպանած չը լինելով, ներկայացմունքը շատ դժուարութիւն ունէր: Այսու ամենայնիւ ուսանողների յօժար կամքը դժուարութիւնները յաղթել էր: զլուստորապէս կատարեցին, ուսանող բժիշկ Պ. Արամեան, «Աւհէի», դերը, ուսանող իրաւաբաններ Պ. Տէր Յովհաննէսեան, Արտաւազդինը և Պ. Մանուկեան, Զայրմարինը:

Ռուսական ներկայացման մէջ հասարակաց գործին նպատակու համար մասնակից էին օրիորդ Սոլոմէ Ստեփանեանը, և օրիորդ Լէնգոյլները: Ուսանողները յայտնումն իւրեանց խորին և անկեղծ շնորհակալութիւնը յիշեալ օրիորդներին՝ նախ՝ նոցա վերին աստիճանի ճարտար և հմուտ խաղի և երկրորդ՝ նոցա կամաւոր սպարապետութեան համար:

Խաղարկութիւնը աւարտեցաւ երեկոյեան 10 ժամին և յետոյ սկսվեցաւ Պարահանդէս (Балъ), որ տեւեց մինչև երկու ժամը: Այստեղ ժողոված էին տեղոցս բոլոր Հայերը և բոլորի երեսին զբողջված էին ուրախութեան և ներքին գոհունակութեան նշաններ:

Ուսանողները պարտք են համարում յատնել իւրեանց խորին յարգութիւնը և շնորհակալութիւնը նոցա, որոնք բանիւ և գործով սատարեցին այս գործին, որ ձեռնարկված էր բարեգործական նպատակով, չքաւոր Հայ ուսանողներին հնար և միջոց տալու մտքով — նախ Մեծ. Պ. Յովնանեանին որ իւր այցելութեամբ և նշանաւոր նուիրատվութեամբ ցոյց տվեց իւր համակրութիւնը և ուշադրութիւնը դէպ ի Հայ ուսանողները: Մեծ Պ. Ստեփանեանի ընտանեաց, որոց եռանդուն ջանքով և նուիրատվութեամբ գործը սկսվեց և ի կատար հասաւ. և բոլորեցունց, որոնց համար թանկ ու նուիրական է Հայը, հայութիւնը և նոցա զարգացման նպատակով ձեռնարկված գործերը:

Նամակիս Ամազրոյդ էջերի մէջ տեղի տալ խնդրելով ամենախոնարհ յարգանքը:

Մնամ

Ուսանող Հայ — Բարեկամ:

Յ. Գ. Թատրոնից ստացած ամբողջ եկամուտն էր 715 ռ. դուրս հանելով 251 ռ. եղած ծախսը, յօգուտ չքաւոր ուսանողներին մնաց 464 ռ:

25 Դեկտեմբերի 1874 — Մ.
Ի Մոսկով.